

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De pedibus Periodi. Ex Halicarnassensi. Capvt VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Quid ex
peris.

Membrum est oratio sensus perfecti, sed suspensi, & toto corpore periodi abrupta: vel res breuiter absoluta, sine totius sententiæ demonstratione. Hoc Demetrius cum manu comparat, quæ ita pendet à corpore, ut in se cumulatam habeat naturæ suæ perfectionem. Id si longius fuerit *χολοτεννίς* appellatur, ut auctor est Hermogenes.

Est igitur colon, *Antequam P. C. dicam ea, quæ hoc tempore dicenda arbitror.* Vides sensum suspensum: Assume reliquam partem, & confice periodum. *Exponam vobis breuiter consilium professionis, & euerfionis meæ.*

Articulus, siue comma dicitur, cum singula verbis interuallis distinguuntur: cæsa oratione hoc modo: *acrimonia, voce, vultu, aduersarios pererruisti.* Est igitur comma pars colæ, siue membri, vno, vel pluribus verbis constans.

Hinc multiplex periodus secundum varia interualla distinguitur; alia oratoria, alia historica, alia simplex, alia composita, alia magna, alia parua, alia mediocris, alia etiam perigraphicè appellatur.

Oratoria amplior est, & fufior, quæ vtuntur Oratores.

Historica strictior, ad vsum historicorum.

Simplex, quæ vnico longiori membro constat. Tale est exordium pro Cluentio; Animaduerti omnem accusatoris orationem in duas diuisam esse partes.

Composita, quæ fit ex nexu plurium membrorum, vt superior; [Antequam, Patres conscripti, &c. J

Magna, quæ maioribus colis, aut pluribus, quam quatuor constat.

Parua, quæ paucioribus, quam quatuor.

Mediocris, quæ quatuor intermissionum ambitu definitur.

De pedibus Periodi.

Ex Halicarnassensi.

CAPVT VIII.

Dionysius Halicarnassensis, Rhetor quidem præstantissimus, in libro de compositione nominum pedes oratorios sic enumerat, & probat.

Primus est Spondeus aptus, & grauis.

Iambus non omninò est ignauus, sed aptus humili, & attemperato sermone.

Trocheus mollior est, & humilior.

Pyrrichius est tenuis, & planè demissus.

Tibrachus nihil habet venustatis, & grauitatis.

Molossus ex tribus longis, vt *errores*, planè grauis est.

Amphibrachus ex duabus breuibus, & media longa, vt *amare*, non est adèò heroicus.

Anapaestus grauis, & aptus ad seria, atque affectus exprimendos.

Dactylus optimus est, & heroicus, aptusq; rebus amplioribus.

Creticus, siue amphimacer ex duabus longis, & media breui, vt *castitas*, non est repudiandus.

Melior tamen Bacchius ex duabus longis, & vltima breui, vt *laudare*.

Hyperbachus ex prima breui, & duabus longis, vt *haberem*.

Dochimus quoq; pes est insignis, ex quinque syllabis, prima breui, duabus longis, breui, & longa, vt *amicos tenes*.

Dichoreus ex duobus trochæis, vt *sempiternus*, volubilis, & aptus maximè in clausulis.

Item Pæon primus, ex prima longa, & tribus breuibus, vt *conterere*. Pæon secundus, ex tribus breuibus, & vltima longa, vt *temeritas*.

Et hi frequentiores sunt apud Oratores.

De numero, & Mixtura pedum.

Ex Cicrone.

CAPVT IX.

NON est hic meum consilium varias de numeris, & pedibus arcessere sententias, & in ista labyrinthi perplexitate sine fructu ludere iuueniliùs.

Equidem existimo totam illam tractationem à M. Tullio tanto iudicij pondere, & sententiarum nitore descriptam, vt qui in hoc opere videatur laborasse contentius, ceterorum scriptorum vel studia restinexit, vel ingenia sua claritate presserit. Quamobrem, ne gestum coram Roseio agere in scena videamur, faciam quòd mei est instituti. Primum, quid præcipiat exponam: deinde quid de to-